

Instanța de fond: N. Simciuc
Instanța de apel: A. Bostan, A. Pahopol și V. Negru

DECIZIE

29 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecător – Tatiana Vieru,

Judecători –

Nicolae Craiu, Oleg Sternioală

Mariana Pitic, Svetlana Filincova

examinând recursurile declarate de Amarii Constantin, Sitișco Zinaida, Jomiru Ludmila, Bucalov Nicon, de Andriuță Constantin și Mustea Ion, prin intermediul reprezentantului, avocat Dumitru Pavel, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat către Consiliul orașului Durlești, intervenienți accesorii Munteanu Anatol, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Pugaci Veaceslav, Inspectoratul General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer, Cuțulab Petru, Marițoi Mariana, Buzgan Diana, Pruteanu Marina, Cazacu Nina, Verejan Valentin, Florea Marina, Jurinskhi Victor, Pascal Andrei, Babin Leonid, Iamandi Galina, Izdebschi Alexandru, Onofrei Măria, Ondoitu Andrei, Bostan Verginia, Vedmediuc Natalia, Pîntea Iurie, Gladun Svetlana, Cuțulab Victor, Onoi Victoria, Josan Andrei, Mustea Ion, Olani Maria, Crăciun Elena, Andriuță Constantin, Rotari Natalia, Făuraș Stanislav, Scutaru Mariana, Buzu Valeriu, Panaghiu Eleonora, Bucșan Lucia, Stegari Alexandru, Bîtcă Eugen, Lungu Cristina, Prescură Alexandra, Trifan Snejana, Croitor Ana, Gaibu Vera, Bucalov Nicon, Jomiru Ludmila, Mihalachi Diana, Sulă Iuliana, Bejenaru Iurii, Bodi Maria, Gurduza Ghenadie, Bănăruc Serghei, Lefter Serghei, Plăcintă Nicolai, Șcerbațchi Valentin, Bucșan Lilia, Ababii Constantin, Margine Andrei, Bostan Alexandru, Sîrbu Diana, Roșea Rodica, Gatman Radu, Izdebschi Andrei, Triboi Nicolai, Matei Elena, Cuțulab Petru, Bulmaga Vădim, Beldiga Alexandra, Roibu Sergiu, Buruiian Nicanor, Russu Oleg, Burlacu Dorin, Țaricov Viorica, Ivanov Fiodor, Șanuhina Maria, Vamic Veronica, Ababii Tatiana, Boldu Cristina, Petrachi Maria, Amarii Constantin, Setișco Zinaida, Bucșan Sergiu, Scoarță Olga, Pascal Dumitru, Petiș Veaceslav, Solonari Ion, Orlov Ion, Șaran

Galina, Burlea Lilia, Malai Victoria, Popa Adrian, Olenev Ion, Repețkaia Olga, Moraru Lidia, Falcă Dumitru, Bostan Alexandru, Pitușcan Ruslan, Sorbu Ion, Senocosov Alexandru, Enachi Natalia, Pisaroglo Angela, Gaștea Maria, Borș Vitalie, Schimbător Olga, Ermicioi Mihail, Crăciun Galina, Cemobrovciuc Ion, Lupu- Goriță Aurelia, Enachi Larisa, Schimbător Sergiu, privind anularea deciziei Consiliului orașului Durlăști nr. 4.24 din 02.10.2007 „Cu privire la atribuirea unui lot de pământ pentru construcția casei de locuit individuale”

c o n s t a t ă :

La data de 02 septembrie 2008, Direcția teritorial control administrativ Chișinău a depus cerere de chemare în judecată către Consiliul or. Durlăști, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat Republican pentru Protecția Plantelor și întreprinderea de Stat „Protecția Plantelor” cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată, Direcția teritorial control administrativ Chișinău a indicat că, la 02 octombrie 2007, Consiliul or. Durlăști a adoptat decizia nr. 4.24, prin care a atribuit 114 loturi de teren pentru construcția caselor individuale.

În urma verificării legalității deciziei menționate s-a constatat că această decizie contravine prevederilor art. 11 Codul funciar, potrivit căruia autoritățile administrației publice locale atribuie familiilor nou-formate sectoare de teren din rezerva extravilanului până la epuizarea acesteia pentru construcția caselor de locuit, anexelor gospodărești și grădini: în orașe - de la 0,04 până la 0,07 hectare, în localități rurale - până la 0,12 hectare. Din actele prezentate spre control s-a stabilit că persoanele indicate în anexă nu cad sub incidența articolului menționat, deoarece familia nou-formată urmează să întrunească următoarele condiții: lipsa în proprietatea soților a bunurilor cu destinație locativă, neadmiterea căsătoriei repetate.

Conform art. 55 alin. (1) din Legea nr. 121-XVI din 04 mai 2007, privind administrarea și dezetatizarea proprietății publice, contractul de vânzare-cumpărare se încheie în forma prevăzută de legislație, în baza rezultatelor licitației, ale concursului sau ale privatizării prin altă modalitate stabilită de prezenta lege.

Conform pct. 5 din Regulamentul privind licitațiile cu strigare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1056 din 12 noiembrie 1997, decizia privind scoaterea la licitație a obiectelor este luată de către organele împuternicite cu aceste funcții prin lege, care pot fi, după caz autoritățile administrației publice locale, conform legislației, în cazul licitațiilor funciare.

Conform art. 4 alin. (9) din Legea nr. 1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a terenurilor, vânzarea-cumpărarea terenurilor proprietate publică utilizate în procesul tehnologic, aferente obiectivelor

privatizate sau supuse privatizării, aferente obiectivelor private, precum și celor aferente construcțiilor nefinalizate, se efectuează la prețul normativ al pământului. Terenul care, după parametri și amplasare, nu poate fi format ca bun imobil de sine stătător se vinde prin concurs sau la licitație deținătorilor de terenuri adiacente. În cazul în care există un singur deținător de teren adiacent, vânzarea-cumpărarea terenului care nu poate fi format ca bun imobil de sine stătător se efectuează la prețul normativ al pământului. Această prevedere se aplică și relațiilor de arendă a unor astfel de terenuri. Celelalte terenuri se vând prin concurs sau la licitație, cu excepțiile prevăzute de lege. Terenurile repartizate cetățenilor indicați sub numerele 23-31 din anexă fac parte din terenul aferent construcțiilor ce aparțin întreprinderii de Stat „Protecția Plantelor” și Inspectoratului Republican de Stat pentru Protecția Plantelor, fiind transmise în folosință permanentă la 15 mai 1975, prin actul pentru dreptul de folosință a pământului emis de comitetul executiv Strășeni, iar clădirile au fost transmise prin Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile.

Decizia emisă de Consiliul or. Durlăști contravine art. 10 alin. (2) din Legea nr. 121-XVI din 04 mai 2007, privind administrarea și dezetimizarea proprietății publice, care statuează că bunurile domeniului public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile.

Conform art. 10 alin. (6) din Legea nr. 121-XVI din 04 mai 2007, privind administrarea și dezetimizarea proprietății publice, actele juridice privind înstrăinarea sau dobândirea, în folosul persoanelor fizice sau al persoanelor juridice cu capital privat, a bunurilor domeniului public, inclusiv prin privatizare, precum și actele juridice privind darea acestor bunuri în comodat persoanelor indicate sunt lovite de nulitate absolută.

Direcția teritorial control administrativ Chișinău a solicitat anularea deciziei Consiliului or. Durlăști nr. 4.24 din 02 octombrie 2007.

La 18 septembrie 2008, Pugaci Veaceslav a înaintat demers de a fi antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea reclamantului.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 martie 2009, s-a antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 martie 2009, s-a înlocuit Inspectoratul de Stat Republican pentru Protecția Plantelor cu succesorul lui în drepturi Inspectoratul General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer în calitate de intervenient principal.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 martie 2009, s-a antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu Pugaci Veaceslav.

La 18 mai 2009, Inspectoratul General de Supraveghere Fitosanitară și

Control Semincer a înaintat demers de separare a pretențiilor în partea anulării punctelor 22-31 din decizia nr. 4.24 din 02 octombrie 2007 a Consiliului or. Durlleşti, prin care sunt afectate drepturile de posesie asupra terenurilor amplasate pe str. Cartușa, 77 a Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer și întreprinderii de Stat „Protecția Plantelor”.

Prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 13 martie 2009, s-au antrenat în proces în calitate de intervenienți accesorii persoanele fizice: Cuțulab Petru, Marițoi Mariana, Buzgan Diana, Pruteanu Marina, Cazacu Nina, Verejan Valentin, Florea Marina, Jurinski Victor, Pascal Andrei, Babin Leonid, Iamandi Galina, Izdebschi Alexandru, Onofrei Măria, Onoitu Andrei, Bostan Verginia, Vedmediuc Natalia, Ponte Iurie, Gladun Svetlana, Cuțulab Victor, Onoi Victoria, Josan Andrei, Șarova Angela, Chetrea Ion, Pogoneț Galina, Danilov Aliona, Tanas Lucia, Brăescu Tatiana, Roman Alexandru, Leânca Ana, Mohdru Mariana, Onichevici Valentin, Mustea Ion, Olaru Maria, Crăciun Elena, Andriuță Constantin, Rotari Natalia, Făuraș Stanislav, Scutaru Mariana, Buzu Valeriu, Panaghiu Eleonora, Bucșan Lucia, Stegari Alexandru, Bîtcă Eugen, Lungu Cristina, Prescură Alexandra, Trifan Snejana, Croitor Ana, Gaibu Vera, Bucalov Nicon, Jomiru Ludmila, Mihalachi Diana, Sulă Iuliana, Bejenaru Iurii, Bodi Maria, Gurduza Ghenadie, Bănăruc Serghei, Lefter Serghei, Plăcintă Nicolai, Șcerbațchi Valentin, Bucșan Lilia, Ababii Constantin, Margine Andrei, Bostan Alexandru, Sirbu Diana, Roșea Rodica, Gatman Radu, Izdebschi Andrei, Triboi Nicolai, Matei Elena, Cuțulab Petru, Bulmaga Vădim, Beldița Alexandra, Roibu Sergiu, Buruian Nicanor, Russu Oleg, Burlacu Dorin, Țaricov Viorica, Ivanov Fiodor, Șanuhina Maria, Vamic Veronica, Ababii Tatiana, Boldu Cristina, Petrachi Maria, Amarii Constantin, - Setișco Zinaida, Bucșan Sergiu, Scoarță Olga, Pascal Dumitru, Petiș Veaceslav, Solonari Ion, Orlov Ion, Șaran Galina, Burlea Lilia, Malai Victoria, Popa Adrian, Olenev Ion, Repetkaia Olga, Moraru Lidia, Falcă Dumitru, Bostan Alexandru, Pitușcan Ruslan, Sorbu Ion, Senocosov Alexandru, Enachi Natalia, Pisaroglo Angela, Gaștea Maria, Borș Vital ie, Schimbător Olga, Ermicioi Mihail, Crăciun Galina, Cemobrovciuc Ion, Lupu- Goriță Aurelia, Enachi Larisa, Schimbător Sergiu.

Prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 18 mai 2009, s-a admis cererea Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer, s-au separat într-un proces aparte pretențiile cu privire la anularea deciziei Consiliului or. Durlleşti, nr. 4.24 din 02 octombrie 2007, în partea repartizării loturilor de pământ persoanelor fizice: Șarova Angela lotul de pământ din str. Cartușa, 77/1; Chetrea Ion- lotul de pământ din str. Cartușa, 77/2; Pogoneț Galina - lotul de pământ din str. Cartușa, 77/3; Danilov Aliona - lotul de pământ din str. Cartușa, 77/4; Tanas Lucia - lotul de pământ din str. Cartușa, 77/5; Brăescu Tatiana - lotul de pământ din str. Cartușa, 77/6; Roman Alexandru - lotul de

pământ din str. Cartușa, 77/7; Leânca Ana - lotul de pământ din str. Cartușa, 77/8; Mohdru Mariana - lotul de pământ din str. Cartușa, 77/9; Onichevici Valentin - lotul de pământ din str. Cartușa, 77/10.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 08 septembrie 2009, s-a admis acțiunea Direcției teritorial control administrativ Chișinău, s-a anulat decizia Consiliului local Durlești nr. 4.24 din 02 octombrie 2007 „Cu privire la atribuirea loturilor de pământ pentru construcția caselor de locuit individuale”, în partea repartizării loturilor de pământ pentru proiectarea și construirea caselor individuale persoanelor fizice: Cuțulab Petru, Marițoi Mariana, Buzgan Diana, Pruteanu Marina, Cazacu Nina, Verejan Valentin, Florea Marina, Jurinskhi Victor, Pascal Andrei, Babin Leonid, Iamandi Galina, Izdebschi Alexandru, Onofrei Măria, Ondoitu Andrei, Bostan Verginia, Vedmediuc Natalia, Pontea Iurie, Gladun Svetlana, Cuțulab Victor, Onoi Victoria, Josan Andrei, Mustea Ion, Olaru Maria, Crăciun Elena, Andriuță Constantin, Rotari Natalia, Făuraș Stanislav, Scutaru Mariana, Buzu Valeriu, Panaghiu Eleonora, Bucșan Lucia, Stegari Alexandru, Bîtcă Eugen, Lungu Cristina, Prescură Alexandra, Trifan Snejana, Croitor Ana, Gaibu Vera, Bucalov Nicon, Jomiru Ludmila, Mihalachi Diana, Sulă Iuliana, Bejenaru Iurii, Bodi Maria, Gurduza Ghenadie, Bănăruc Serghei, Lefter Serghei, Plăcintă Nicolai, Șcerbațchi Valentin, Bucșan Lilia, Ababii Constantin, Margine Andrei, Bostan Alexandru, Sirbu Diana, Roșea Rodica, Gatman Radu, Izdebschi Andrei, Triboi Nicolai, Matei Elena, Cuțulab Petru, Bulmaga Vădim, Beldiga Alexandra, Roibu Sergiu, Buruiian Nicanor, Russu Oleg, Burlacu Dorin, Țaricov Viorica, Ivanov Fiodor, Șanuhina Maria, Vamic Veronica, Ababii Tatiana, Boldu Cristina, Petrachi Maria, Amarii Constantin, Setișco Zinaida, Bucșan Sergiu, Scoartă Olga, Pascal Dumitru, Petiș Veaceslav, Solonari Ion, Orlov Ion, Șaran Galina, Burlea Lilia, Malai Victoria, Popa Adrian, Olenev Ion, Repetkaia Olga, Moram Lidia, Falcă Dumitru, Bostan Alexandru, Pitușcan Ruslan, Sorbu Ion, Senocosov Alexandru, Enachi Natalia, Pisaroglo Angela, Gaștea Maria, Borș Vitalie, Schimbător Olga, Ermicioi Mihail, Crăciun Galina, Cemobrovciuc Ion, Lupu-Goriță Aurelia, Enachi Larisa, Schimbător Sergiu.

La 16 septembrie 2009, Consiliul local Durlești a declarat recurs împotriva hotărârii Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 08 septembrie 2009.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2009, s-a admis recursul declarat de Consiliul local Durlești, s-a casat hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 08 septembrie 2009 și s-a restituit pricina la rejudecare, în alt complet de judecată.

La ședința de judecată din 27 iunie 2013 s-a antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu Munteanu Anatol.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014, s-a admis acțiunea și s-a anulat ca fiind ilegală decizia Consiliului or. Durlești nr. 4.24

din 02 octombrie 2007 „Cu privire la atribuirea unui lot de pământ pentru construcția casei de locuit individuale”.

La 18 aprilie 2014, Verejan Valentin a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

La 23 aprilie 2014, reprezentantul Eleonora Scorțenschi a depus în interesele Consiliului or. Durlești apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

La 23 aprilie 2014, Repețkaia Olga a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

La 06 mai 2014, Amarii Constantin, Sitișco Zinaida, Jomiru Ludmila, Bucalov Nicon, Pîntea Iurie au declarat apeluri nemotivate împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

La 12 mai 2014, Andriuță Constantin a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

La 12 mai 2014, avocatul Gînga Denis a depus în interesele lui Mustea Ion apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău, din 25 iunie 2014, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Amarii Constantin, Sitișco Zinaida, Bucalov Nicon, Pîntea Iurie, s-a acordat apelanților termen până la 03 septembrie 2014 pentru înlăturarea neajunsurilor și depunerea cererilor de apel suplimentare cu indicarea motivelor de fapt și de drept și s-a explicat apelanților că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererile de apel vor fi restituite.

La 03 iulie 2014, Repețkaia Olga, Amarii Constantin, Bucalov Nicon, Sitișco Zinaida și Jomiru Ludmila au depus cereri de apel motivate împotriva hotărârii primei instanțe.

La 30 mai 2014, Repețkaia Olga a depus apel suplimentar împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

La 12 septembrie 2014, Verejan Valentin a depus apel motivat împotriva Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

Reprezentantul Eleonora Scorțenschi a depus în interesele Consiliului or. Durlești apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014, s-au admis apelurile declarate de către Verejan Valentin, Primăria și Consiliul or. Durlești, Repețkaia Olga, Amarii Constantin, Sitișco Zinaida, Jomiru Ludmila, Bucalov Nicon, Pîntea Iurie, Andriuță Constantin și Mustea Ion, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind tardivă.

La 30 aprilie 2014, Pitușcan Natalia a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2014, s-a admis apelul declarat de Pitușcan Natalia, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 08 aprilie 2014 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind tardivă.

La 13 ianuarie 2015, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

La 02 iunie 2015, avocatul Coșleț Petru a declarat recurs în interesele lui Munteanu Anatol și Pugaci Veaceslav împotriva deciziilor Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014 și 10 decembrie 2014.

Prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 iunie 2015, au fost admise recursurile declarate de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei și avocatul Coșleț Petru în interesele lui Munteanu Anatol și Pugaci Veaceslav, au fost casate deciziile Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014 și din 10 decembrie 2014, cu restituirea pricinii spre rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2015, a fost restituită, ca fiind depusă de către o persoană fără împuterniciri, cererea de apel declarată de către Eleonora Scorțenschi în interesele Consiliului or. Durlești.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 13 aprilie 2016, încheierea nominalizată a fost menținută.

Prin încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2015, au fost restituite în baza art. 369 alin.(1) lit. a) al Codului de procedură civilă, cererile de apel declarate de către Pîntea Iurie și Pitușcan Natalia.

Prin încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2016, a fost restituită, ca fiind depusă în afara termenului legal, cererea de apel declarată de către Constantin Andriuță. Încheierea nominalizată a fost casată prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2016.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017, s-au respins apelurile declarate împotriva hotărârii primei instanței și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014.

La data de 25 mai 2017, Amarii Constantin, Sitisco Zinaida, Jomiru Ludmila, Bucalov Nikon au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel nominalizate.

La data de 17 iulie 2017, avocatul Dumitru Pavel, în interesele lui Andriuță Constantin și Mustea Ion, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017.

La 20 iulie 2017, Amarii Constantin, Sitisco Zinaida, Jomiru Ludmila, Bucalov Nikon au depus cererea de recurs motivată, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel din 02.05.2017 și hotărârea primei instanțe din 08.04.2014, cu dispunerea scoaterii cererii de pe rol.

În motivarea recursului au indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat eronat normele de drept material și normele de drept procedural.

La 17.07.2017, Andriuță Constantin și Mustea Ion, prin intermediul reprezentantului, avocatul Dumitru Pavel, au depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel din 02.05.2017 și hotărârii primei instanțe din 08.04.2014, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea acestora și dispunerea scoaterii de pe rol ca depusă tardiv.

La 19.09.2017, Munteanu Anatol și Pugaci Veaceslav, prin intermediul reprezentantului, avocatul Coșleț Petru, au depus referință la cererea de recurs a lui Amarii Constantin, Sitisco Zinaida, Jomiru Ludmila, Bucalov Nikon, prin care au solicitat declararea acestuia ca inadmisibil.

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pornind de la faptul că, instanța de apel în justificarea soluției sale invocă, cu referire la prevederile art. 69 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, că Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a respectat prevederile acestei legi și a respectat termenele prevăzute de lege pentru exercitarea controlului de legalitate a deciziei contestate și de sesizare a instanței de contencios administrativ, Colegiul reține următoarele.

Conform art. 68 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, în cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autorității locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerând modificarea sau abrogarea lui totală sau parțială.

(2) În cazul exercitării controlului obligatoriu al legalității, sesizarea oficiului teritorial al Cancelariei de Stat trebuie făcută într-un termen de 30 de zile de la data primirii copiei de pe act.

(3) În termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat.

(4) În cazul în care, în termenul stabilit la alin.(3), autoritatea locală emitentă și-a menținut poziția sau nu a reexaminat actul contestat, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza instanța de contencios administrativ în termen de

30 de zile de la data primirii notificării refuzului de a modifica sau de a abroga actul contestat sau în cazul tăcerii autorității locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de modificare sau de abrogare a actului în cauză.

[Art.68 modificat prin [Legea nr.239 din 24.09.2010](#), în vigoare 22.10.2010]

Potrivit art. 69 alin. (1) din legea enunțată, în cazul în care consideră că actul poate avea consecințe grave, în scopul prevenirii unei pagube iminente, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza direct instanța de contencios administrativ după primirea actului pe care îl consideră ilegal, încunoștințând de îndată autoritatea locală emitentă.

În conformitate cu pct. 9 alin. 1) lit. c) din Hotărârea Guvernului nr. 1060 din 4.09.2006 (abrogată la 22.12.2009, prin HG nr. 845), în ceea ce privește controlul legalității actelor emise de autoritățile administrației publice locale, în scopul exercitării atribuțiilor ce-i revin, direcția este împuternicită să sesizeze direct, dacă consideră că actul poate avea consecințe grave sau în scopul prevenirii unei pagube iminente, instanța de contencios administrativ după primirea actului pe care îl consideră ilegal, notificând despre acest fapt de îndată autoritatea locală emitentă.

Verificând prin prisma normelor de drept citate, Colegiul constantă că, acțiunea Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a fost depusă la 02.09.2008, iar decizia Consiliului or. Durlești nr. 4.24 „cu privire la atribuirea unui lot de pământ pentru construcția casei de locuit individuale” a cărei anulare s-a solicitat, a fost emisă la 02 octombrie 2007, adică acțiunea a fost depusă în instanța de judecată aproape peste un an de la emiterea actului administrativ contestat.

Cu toate acestea, instanța de apel a conchis că Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a respectat prevederile legale de sesizare în termen a instanței de contencios administrativ, or, prin esența legii, termenul de prescripție începe a curge din momentul în care s-a aflat despre încălcarea unui drept, iar Oficiul Teritorial Chișinău a aflat despre existența acestei decizii abia după ce i s-a comunicat la 29 august 2008, în așa fel, ultima făcând uz de dreptul acordat de lege – art. 69 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, a sesizat direct instanța de judecată.

Față de această concluzie a instanței de apel, Colegiul reține că, după cum atestă materialele speței, la 25.12.2007, în adresa Ministerului Administrației Publice Locale, au fost remise procesele-verbale ale Consiliului or. Durlești, care au stat la emiterea actului administrativ contestat, iar acest fapt prezumă nu altceva decât faptul că atât în mod direct, cât și indirect, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat putea cunoaște despre o posibilă decizie în acest sens. Respectiv, acesta urma să întreprindă acțiunile corespunzătoare în vederea obținerii actului administrativ contestat, având în vedere faptul că potrivit pct. 9 alin. 1) lit. g) din Hotărârea Guvernului nr. 1060 din 14.09.2006 (în vigoare la acel moment),

reclamantul era împuternicit să verifice, până la data de 10 a fiecărei luni, lista actelor adoptate de primar și de președintele raionului în luna precedentă și să porceadă la controlul legalității oricărui act care nu face obiectul unui control obligatoriu, în termen de 30 de zile de la data primirii listei menționate. Responsabil de transmiterea listei respective este secretarul consiliului local.

Din conținutul acestei dispoziții se deduce că la o anumită perioadă de timp secretarul consiliului local transmitea Oficiului Teritorial listele cu privire la actele adoptate.

Mai mult, potrivit pct. 13 lit. m) din Hotărârea Guvernului nr. 1060 din 14.09.2006 (în vigoare la acel moment) șeful direcției era îndrept să inițieze procedura de sancționare administrativă a secretarului consiliilor locale de nivelul întâi și al doilea, în cazul în care acesta nu-și onora obligațiunile ce țin de modul și termenele de transmitere direcției a actelor adoptate de autoritățile administrației publice locale și a altor documente și informații prevăzute de legislația în vigoare.

În așa fel, Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat invocând vina consiliului local or. Durești, precum că ultimul i-ar fi transmis actul administrativ contestat cu întârziere, abia la 29.08.2008, în virtutea legii urma să prezinte probe pertinente și concludente precum că a întreprins toate acțiunile de rigoare în vederea obținerii actului administrativ nr. 4.24 „cu privire la atribuirea unui lot de pământ pentru construcția casei de locuit individuale” din 02 octombrie 2007.

Mai mult, reclamantul nu a prezentat și probe, precum că persoanele vinovate au fost sancționate administrativ, sau cel puțin atenționate, pentru neonorarea obligațiilor ce țin de modul și termenele de transmitere direcției (oficiu teritorial) a actelor adoptate de autoritățile administrației publice locale și a altor documente și informații prevăzute de legislația în vigoare, în situația în care insistă că actul administrativ contestat, fiind adoptat la 02.10.2007, a fost remis acestuia cu întârziere de aproape un an. Această circumstanță fie direct, fie indirect ar fi confirmat faptul că Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din cauza neonorării obligațiilor ce țin de modul și termenele de transmitere direcției (oficiu teritorial) a actelor adoptate de autoritățile administrației publice locale și a altor documente și informații prevăzute de legislația în vigoare, nu a recepționat în termen actul administrativ contestat și respectiv a fost în imposibilitate de a depune acțiunea în termen.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. În speță, însă lipsesc careva probe care ar demonstra cu certitudine că Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat este îndreptățit de a se adresa în instanța de judecată cu acțiune aproape peste un an de la emiterea actului administrativ contestat sau că ar fi omis justificat termenul de prescripție de adresare cu acțiune în instanța de judecată, chiar și în situația în

care legislația admite, în cazul în care se consideră că actul poate avea consecințe grave, ca oficiile teritoriale să sesizeze direct instanța de contencios administrativ după primirea actului pe care îl consideră ilegal, totodată, din prevederile legale prezumându-se și prezentarea probelor întru confirmarea cazului în care se consideră că actul poate avea consecințe grave, în scopul de a excepta sancțiunea procedurală prevăzută de art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă.

Dispozițiile prescripției în contenciosul administrativ la acțiune sunt aplicabile speței, deoarece termenul de formulare a acestei acțiuni este expirat, chiar și în ipostaza în care reclamantul-intimat susține că actul administrativ contestat i-a fost remis la 29.08.2008, deoarece acesta prin prisma prevederilor legale avea pârghii legale de a influența remiterea în adresa sa în termeni rezonabili a actului administrativ din litigiu. În același timp, este de menționat că reclamantul-intimat nu a solicitat, în temeiul art. 116 Cod de procedură civilă, repunerea în termen a acțiunii, prezentând în acest sens dovezi justificative întru confirmarea omiterii întemeiate a termenului de prescripție de adresare în instanța de judecată cu acțiune.

Termenul, în lumina Convenției Europene as Dreptului Omului, presupune o „democrație” în interiorul căruia părțile își apără drepturile și interesele legitime, inclusiv și dreptul la acțiune în instanța de judecată.

Este firesc, ținând cont de prevederile art. 6 pct.1 din Convenția Europeană, precum și de jurisprudența Curții Europene, că dreptul de acces la justiție nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.

Accesul la justiție poate fi limitat, în special prin instituirea condițiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de apreciere. Aceste limitări trebuie să urmărească un scop legitim, asigurându-se o proporționalitate între interesul persoanei și scopul legitim urmărit (*Guérin contra Franței*, 29 iulie 1998, § 37). Totuși, limitările nu trebuie să reducă la zero esența acestui drept. Regulile de procedură au scopul de a asigura o bună administrare a justiției și, în special, a asigura securitatea raporturilor juridice, iar cei implicați în proceduri trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (*Miragall Escolano ș.a. contra Spaniei*, 25 ianuarie 2000, § 33).

Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conținutului acestui drept, există loc pentru restrângeri aduse implicit.

Dreptul de acces la o instanță de judecată impune, prin însăși natura sa, a fi reglementat de către stat, reglementare care poate fi variabilă în timp și în spațiu, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (*Ashingdane contra Regatului Unit al Marii Britanii*).

Potrivit pct. 65, 66 din Hotărârea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii

Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003, cu nr. 14 din 15.12.2012, sub aspect procesual, accesul liber la justiție se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Potrivit normelor procesual-civile, pentru a pune în mișcare o acțiune civilă, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții de fond și formă, precum ar fi respectarea competenței jurisdicționale, a termenului de prescripție, existența capacității procesuale de exercițiu, respectarea regulilor cu privire la forma și conținutul cererii de chemare în judecată.

Pe cale de consecință, cerințele invocate de către recurenții Amarii Constantin, Sitișco Zinaida, Jomiru Ludmila, Bucalov Nicon, Andriuță Constantin și Mustea Ion, Colegiul le consideră întemeiate, iar admiterea acțiunii Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat după expirarea termenului de prescripție de adresare în instanța de judecată și în lipsa motivelor convingătoare, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice.

Astfel, Colegiul consideră că reclamantul-intimat a eșuat, în conformitate cu art.118 alin.(1) Codul de procedură civilă, să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei de adresare în instanța de judecată la 02.09.2008, în situația în care actul administrativ contestat a fost emis la 02.10.2007, iar în speță nu sunt întrunite condițiile legale de admitere a acțiunii, în așa fel, concluziile instanței de apel fiind neîntemeiate, dictate de interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept procedural, motiv pentru care decizia Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017 și hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014 urmează a fi casate, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca tardivă.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Amarii Constantin, Sitișco Zinaida, Jomiru Ludmila, Bucalov Nicon, Andriuță Constantin și Mustea Ion, prin intermediul reprezentantului, avocat Dumitru Pavel.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017 și hotărârea Judecătoriei Buiucani din 08 aprilie 2014, și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge ca tardivă acțiunea Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat către Consiliul or. Durlești privind anularea deciziei Consiliului or. Durlești nr. 4.24 din 02 octombrie 2007 „cu privire la atribuirea unui lot de pământ pentru

construcția casei de locuit individuale”, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat către Consiliul orașului Durllești, intervenienți accesorii Munteanu Anatol, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Pugaci Veaceslav, Inspectoratul General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer, Cuțulab Petru, Marițoi Mariana, Buzgan Diana, Pruteanu Marina, Cazacu Nina, Verejan Valentin, Florea Marina, Jurinskhi Victor, Pascal Andrei, Babin Leonid, Iamandi Galina, Izdebschi Alexandru, Onofrei Măria, Ondoitu Andrei, Bostan Verginia, Vedmediuc Natalia, Pîntea Iurie, Gladun Svetlana, Cuțulab Victor, Onoi Victoria, Josan Andrei, Mustea Ion, Olani Maria, Crăciun Elena, Andriuță Constantin, Rotari Natalia, Făuraș Stanislav, Scutaru Mariana, Buzu Valeriu, Panaghiu Eleonora, Bucșan Lucia, Stegari Alexandru, Bîtcă Eugen, Lungu Cristina, Prescură Alexandra, Trifan Snejana, Croitor Ana, Gaibu Vera, Bucalov Nicon, Jomiru Ludmila, Mihalachi Diana, Sulă Iuliana, Bejenaru Iurii, Bodiou Maria, Gurduza Ghenadie, Bănăruc Serghei, Lefter Serghei, Plăcintă Nicolai, Șcerbațchi Valentin, Bucșan Lilia, Ababii Constantin, Margine Andrei, Bostan Alexandru, Sîrbu Diana, Roșea Rodica, Gatman Radu, Izdebschi Andrei, Triboi Nicolai, Matei Elena, Cuțulab Petru, Bulmaga Vădim, Beldiga Alexandra, Roibu Sergiu, Buruiian Nicanor, Russu Oleg, Burlacu Dorin, Țaricov Viorica, Ivanov Fiodor, Șanuhina Maria, Vamic Veronica, Ababii Tatiana, Boldu Cristina, Petrachi Maria, Amarii Constantin, Setișco Zinaida, Bucșan Sergiu, Scoartă Olga, Pascal Dumitru, Petiș Veaceslav, Solonari Ion, Orlov Ion, Șaran Galina, Burlea Lilia, Malai Victoria, Popa Adrian, Olenev Ion, Repețkaia Olga, Moraru Lidia, Falcă Dumitru, Bostan Alexandru, Pitușcan Ruslan, Sorbu Ion, Senocosov Alexandru, Enachi Natalia, Pisaroglo Angela, Gaștea Maria, Borș Vitalie, Schimbător Olga, Ermicioi Mihail, Crăciun Galina, Cemobrovciuc Ion, Lupu-Goriță Aurelia, Enachi Larisa, Schimbător Sergiu, privind anularea deciziei Consiliului orașului Durllești nr. 4.24 din 02.10.2007 „Cu privire la atribuirea unui lot de pământ pentru construcția casei de locuit individuale”

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecător
Judecători

Tatiana Vieru,
Nicolae Craiu,

Oleg Sternioală,

Mariana Pitic,

Svetlana Filincova